

A Parazita Kollexion

**A szókimondás szólamai – Müller Péter Sziámi: Az intoleranciával
kell toleránsnak lennünk**

2019. október 26. 07:55 - szerző: Herskovits Eszter

<https://168ora.hu/kultura/muller-peter-sziami-zene-kultura-magyarorszag-interju-176262>

"azt hallom, hogy ennek az embernek a karrierjét halottak kísérik, s valóban felmerül az arányt firtató kérdés, hogy pld. Hajnóczy Csaba, Kistamás László, vagy a sajnos meghaltak: Gasner János, Dönci és a többiek - mint eredeti alapítók-alkotók - nevei és emlékei statisztikailag nem léteznek és mi lehet ennek az oka ....?"

Müller Péter Sziámi sokarcú személyiség, stílusosan mondva: több húron játszik. Most úgy érezte, eljött egy újabb összegzés ideje. Október 29-én az Erkel Színházban, gyermekkorának fontos helyszínén lép fel nagyon sok baráti vendéggel. Mi is összegeztünk: életművéről, hitről és kultúrát leuraló hatalomról is beszélgettünk vele.

– „Egész életemben csak azt csináltam, ami történt velem” – így összegezte eddigi pályafutását egy interjúban. Mit mondjak, jó sok minden történt önnel.

– **Sugallatos életet** élek, valóban.

(Családi vonás lehet e szavallási terminológia, Müller Apuka, mint „Meváltó”, a „*benső fény*” kifejezést tartotta elméjéhez illőnek... aki egyébként erős tagja ama csapatnak, kik mások hülyeségéből, nyomorúságából és az általuk lerabolt életek sorskönyvhamuját testükre-orcájukra kenve építették fel karmájukat, mint Popper Péter, Feldmár András, Sándor György, Máté Gábor, Moldova György stb., a sor rendkívül hosszú...mindig kikötünk az egyébként gyűlölt Horthy korszak – amúgy rothadt - zene és irodalomkultúrájához, amelyben ugyanakkor mindig az operettka, sanzonka, lektúr és a “kabarédal” rettenetes uralma valósul meg. Úgy mint – a berohadt társadalmi kasztváltások lehetetlensége miatt és az új irányzatok és kultúra hijján a múlt reciklált gyakorlata maradt fenn napjainkban is. Lásd még Budapest Bár és társaik. *h.l.*)

Ami magyarra fordítva annyit tesz, hogy mindig is azt csináltam, amit szerettem, és azokkal, akiket szerettem. A hangsúlyok olykor-olykor eltolódtak valamelyik egyéb tevékenység javára, de a dolgoknak mindig is volt egy közepe, mégpedig az, hogy **elsősorban költő vagyok. (Ja, á la Tropauer Hümér. h.l.)**

– És ezenkívül nagyon sok minden más: színház- és filmrendező, francianyelv-tanár, a Baltazár Színház színésze.

– De voltam már szerkesztő, lektor, újságíró, író is. Elvégeztem a bölcsészkart, és úgy döntöttem: mindent kipróbálok, amit ilyesmi végzettséggel lehet. Emellett jártam filmrendező szakra is a Színművészetin. Imádtam a filmkészítést, mert az csupa lehetőség. Az egészen elszállt fikciótól a dokumentumfilmig bármit lehet alkotni. Tarr Bélával osztálytársak voltunk, hozzá hasonlóan bennem is megvan a szociális érdeklődés. Több, köztük néhány cigányokról szóló dokumentum- és játékfilmet is készítettem, ezeket aztán rendre be is tiltották.

– Térjünk vissza a dolgok közepére, a költészetre. Az biztos, hogy az ön szövegeit nem kell dallammal megsegíteni, anélkül is megállnak. A **Dalszövegkönyv 1980–2005 összegyűjti - várva várt összkivánatra** - ugyan ezeket, de klasszikus verseskötettel még nem jelentkezett. Miért nem?

– Egészen kiskoromtól kezdve verseket írtam, **mindig is költő akartam lenni**. Weöres Sándor a család jóbarátja volt, állítólag nekem írta a Bóbita egyes részeit. Elvittek hozzá, és tetszettek neki a verseim, ezért ő meg elvitt Kormos Istvánhoz. Nagyon jó mentorkörnyezetben lehettem volna tehát költő, de másképp alakult. Először jött a filmezés, aztán meg a rock 'n' roll. Nem bánom, hogy így alakult. Majd ha egyszer úgy érzem, **szusszanni kéne egyet, megnézem, hogy összegyűlt-e már egy kötetre való vers**.

„Mit gondolsz, nyájas olvasó, miért kellett heteken át olvasnod apró bejelentő írásokban, Internet minden oldalán, ujságban és női lapokban, hogy a magyar drámairodalomnak megint értékes, bensőséges szenzációja készül, mert a Szerző benyújtott egy kötetet vagy dalt a Kiadónál? Miért kellett figyelmünknek többször, nyomatékosan ráterelődnie arra, hogy a Szerző egy ízben, ezelőtt tíz esztendővel kegyes volt megajándékozni a Nemzetet novelláskötetével? Miért kellett felujjonganod az apró, érzelemdús írások anonim szerzőivel, mert ha ő nem ír, akkor a halandóknak már kétségbe kell esnie, s ha végre kiadják akkor utána, részint a szokványos kritikusok, részint a primadonnamódra beugrott

alkalmi hálózati ítések agyongyönyörítették a megfelelő rovatokat a Szerző perzselő lírájával, föltétlen irodalmi akarásaival, borongó bánatával. „

– Talán ezeknek a szövegeknek is köszönheti, hogy ön sosem kopott ki az alternatív zenei szcénából, miközben alter zenekarok jöttek-mentek az elmúlt évtizedekben. De ezt ön tudja a legjobban, hiszen a Sziámi AndFriends a hatodik sikeres együttese.

– Pedig – noha nem hiszek a véletlenekben – valamennyire véletlenül kerültem bele ebbe a rockzenei világba, és azóta is makacsul részt veszek benne. Felkértek, hogy írjak szöveget egy zenekarnak. A szövegek elkészültek, de az énekes – aki a barátom, Menyhárt Jenő – hiába küzdött velük. Azt mondta, ez ilyen hamar megtanulhatatlan. Így jött az ötlet, hogy én énekeljem el. És így jött az URH, **az újabb kaland**. Ezekből a kalandozásokból áll össze az életem. Mindegyik én vagyok. Ugyanolyan **önazonos módon éltem** meg az URH-t és a Sziget Fesztivált, mint a Miskolci Nemzetközi Operafesztivált, amelynek szintén alapítója vagyok. Vagy azt az időszakot, amikor az Operaház stratégiai igazgatója voltam. Ezek nálam nem egymást kizáró örületek, minden összefér. Nem „vagy-vagy” ember vagyok, hanem egy „is-is” ember.

– **Aki sugallatos – (tehát : benső fényű)- életet él.** És nem hisz a véletlenekben. Erről jut eszembe egy dalszövege: „És bár nem ígérték, hogy lesz Isten / De mi kételkedünk a szkepszisben.”

– De ezt is én írtam: „Hogy van-e Isten vagy nincsen, / Hogy te hiszel vagy nem hiszel benne, / Az mindegy, de az életed arra van, / Hogy úgy éld le, mintha lenne.” Az a kérdés, hogy hívő vagyok-e?

– Így is kérdezhetném, igen.

– Biztosan felment az álszentség gyanúja alól, hogy a magyar nyelv, **amellyel dolgozom**, nagyon szerencsés ebből a szempontból. Etimológiai értelemben a magyarban, minden más nyelvvel ellentétben, az Isten szó eredeti jelentése: östény. Innentől ez nem hit kérdése: tudható, hogy létezik egy östény. A hívő nálam nem azt jelenti, hogy hiszek valamiben, hanem hogy hűséges vagyok valamihez – amúgy a hisz igének épp ez a jelentése, szintén etimológiai értelemben –, mégpedig az östényhez. És ez nem köthető valláshoz. Jézus szerint kétféle ember van: aki szétszór és aki összegyűjt. Azt mondta, aki összegyűjt, az vele van, aki szétszór, az ellene. Azt azért elmondhatom, hogy én egész életemben **összegyűjteni igyekeztem az embereket.**

– Nem csak a vallás, a kíméletlen kor- és társadalomkritika is megjelenik kezdettől a dalaiban. Már-már politizál.

– Nem, soha nem politizáltam, ami annak látszik, az csupán az érzéseim vagy még inkább egy általános közérzet megjelenítése a szövegben. Így ment ez akkoriban: vagy nyúl voltál, és beléptél a pártba, vagy **szabadgondolkodóként olyanokat írhattál, mint én is.**

– Mint azt, hogy „**minden tagság viszontagság, minden kúrás fogyókúra**”?
(tényleg nagy költő)

– Igen, ezt is. Mint említettem, is-is ember vagyok, és ez a politikára fokozottan igaz. Sosem tudnám egyetlen párt vagy akár csak egyetlen ideológia mellett elkötelezni magam. Egyáltalán nem így érdekel ez az egész. Nálam nincs külön jobboldal és baloldal. Mind a két, ügyetlenül megfogalmazott eszmerendszerből azokat az elemeket választom, azokat teszem az értékrendem részévé, amelyeket arra méltónak tartok. Az Isten, haza, család jelmondattal sincs baj, ha az igazi hittel és nem megélhetési vallásossággal párosul. Jó dolgok, ha ezek nyújtanak kapaszkodót valakinek. A kirekesztő magatartás viszont nyilván rossz. Szabadgondolkodó létemre konzervatív is vagyok, tisztelem a hagyományt, minden hagyományt, mindegyikből azt, amit a magaménak tudok. A kereszténységben egy van, ami megkerülhetetlen: a szeretet parancsa.

– Értem, hogy sosem politizált, de a rendszerváltás előtti hatalom láthatóan annak vette, amit csinált. Különben nem tiltották volna a számait, és nem kalózkazettákkal és titkos koncertekkel kellett volna eljutniuk a rajongókhoz.

– Bennem sosem volt félelem, mindig leírtam, ami eszembe jutott. Persze előttem volt az angolszász minta, a szókimondó punk lázadás dalai. Azóta sem változtam. Az utóbbi időben, nagy öröömre, a fiatalok is szép számmal járnak a koncertjeimre. Együtt énekelnek velem, ismerik a számaimat, de azt nem tudják, hogy mit írtam húsz éve és mit tegnap.

– Még jóval a rendszerváltás előtt, a leghevesebb tiltások idején tett egy hatéves kitérőt Amszterdamban. Elfogyott ön körül a levegő?

– Mondhatni így is. Ha maradok, itthon előbb-utóbb lecsuktak volna, akkor már nagyon ebbe az irányba mutatott minden. És igen, miután egyik filmemet tiltották be

a másik után, láttam, hogy itt már moccanni sem lehet. Ráadásul beleszerettem egy holland lányba. Hollandiában **forgatókönyvíróként és kulturális producerként dolgoztam.**

– De miért jött haza? Gondolom, sejtette, hogy itthon minden a régi maradt.

– Mi több, a rádiók ma sem játsszák a dalaimat. Egyszer már majdnem elkezdődött egy együttműködés-féle az egyik adóval, de aztán hívtak, hogy sajnos a főszerkesztő aggályosnak talált egy mondatot, mégsem tudják játszani a dalt. **Még mindig kiverem a biztosítékot,** erre azért büszke vagyok. De visszatérve a kérdésre: sosem merült fel, hogy kint maradjak. Magyar költő vagyok, és a nyelv mellett ideköt minden más is, a családom, a barátok. Nem tudom megkerülni a múltam. Hiszem, hogy van abban is sorsszerűség, hogy hová születünk. Megértem persze azokat a helyzeteket is, amikor muszáj elmenni. Nálam is muszájhelyzet volt. De azért Amszterdamból is hazaszöktem időnként koncertezni.

- Soha nem érzett kísértést, hogy csak egy kicsit változtasson a szövegeken, és akkor felhagyhat a bujkálással?

Igazolható, hogy nem. A nyolcvanas években előfordult, hogy felajánlották, hogy ha az Ismeretlen katona vagy a Nem bízatsz senkiben című dalokban egy sort megváltoztatok, akkor nem tiltják be a lemezt, amelyen szerepelniük kellett volna. Nem változtattam meg. Tudatos választás nálam, hogy a szöveggel mikor lépem túl a határokat. De írtam már dalszöveget Odettnek, Szinetár Dórának, Janicsák Vecának, Zsédának, Vikidál Gyulának és Koncz Zsuzsának is, **vagyis tudok és szeretek egyszerű popslágert is írni.**

(Igen, valahogy ezek a „forradalmi huszárok” – lásd még Dész László, Presser Gábor, Bródy János, stb. stb. stb. előbb-utóbb mindig eljutnak a Seres Rezső-Zerkovits Béla brand lukratív vonulatához, ami valóban *sui generis* kaméleoni képességeket sugallatozik)

– Mostanában mintha visszatérnének azok az idők, amikor a hatalom hagymázás képzelgésekkel szabna irányt a kultúrának. Vagy nincs *déjà vu* érzése, amikor kultúrharcról hall?

– Én aztán pontosan tudom, milyen volt a Kádár-korszak, volt szerencsém hozzá. Ez most nem olyan. Most van valamiféle többpártrendszer, és bár elismerem, hogy korlátozottabb mértékben, de demokrácia is. Nagyjából az történik, amit ez az ország megkívánt és megszavazott magának. Más kérdés, hogy ki hogyan érzi magát ebben,

